

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC.

Organul „SOLIDARITĂȚII”, federala institutelor financiare românești.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „SOLIDARITATEA” sunt:

Agricola (Ecica), Agricola (Hunedoara), Agricola (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Armonia, Auraria, Aurora (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală (Caransebeș), Banca Poporală (Dej), Banca Poporală, Arpașul-inf.) Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de păstrare (Mercurea), Cassa de păstrare, (reuniune) (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreană, Chiorana, Chiseteiana, Coareana, Coșrul (Buteni), Codru (Lupșa), Comuna, Concordia (T.-Uzdin), Concordia (Gh.rla), Cordiana, Coroana (Bistrița), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia (Cohalm), Economul, Făgețana, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănițerul, Hațegana, Insofire de credit (Vestem), Institut de credit (Mehadia), Institut de credit (Gavoșdia), Isvorul, (Sângiorgiu), Isvorul (Sebeșul-inf.), Isvorul (Ighiu), Julia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Lumina, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana (Corniareva), Murășiana, Murășanul, Maramurășana, Nădlăcana, Negoiul, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Patria, Piatra, Plugarul (Săcădate), Poporul (Lugoș), Poporul (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reun. de impr. și păstrare (Ily-mare), Rîureana (Cap.-Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana (Caransebeș), Sebeșana (Sebeșul-săsesc), Săcășana, Selăgeana, Sentinela, Silvania, Someșana, Speranța (Hosman), Steaua, Șercățana, Șoimul (Uioara), Șoimul (Vașcău), Tărnăveana, Timișana, Țibleşana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul (Sânmartin), Vulturul (Tășnad), Zărândeana, Zlăgnea, Zorile.

Abonamentul:

pe 1 an K 80—, pe 1/2 an K 40—

Director și redactor responsabil:

CONSTANȚIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 40 fileri.

Sumarul:

Problema valutară. — Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 modificată. — Cronicări: Bancnote falsificate. Școala comercială superioară de stat din Brașov. — Convocări.

Problema valutară

tractată pe înțelesul tuturor, de G. HAMMER.

(Urmare).

5. Oscilări la puterea generală de cumpărare.

Am văzut că valoarea banilor noștri de azi nu se poate schimba. Banul obișnuit azi la noi fie el monetă sunătoare sau hârtie, e «stabil în valoare» adecă își păstrează totdeauna valoarea.

Ceeace se schimbă la bani, aceea este *puterea lor de cumpărare* și anume înțelegem aici nu puterea de cumpărare a banilor în special față cu o marfă sau alta, ci față cu totalitatea mărfurilor din circulațiune, dupăcum am stabilit-o aceasta în capitolul B

Dacă vieța de toate zilele este azi încă odată așa de scumpă ca înainte de războiu, aceasta înseamnă cu puterea generală de cumpărare a banilor a scăzut la jumătate. Dacă sub durata unei crize economice prețul mărfurilor scad în mediu cu 10% astfel se ridică puterea banilor tot în aceeași proporție.

Schimbările în puterea generală de cumpărare a banilor sunt de o extremă importanță pentru întreaga vieță economică. Mai întâiu, prin acelea se falsifică toate contractele de plată; dar despre aceasta vom vorbi în capitolul următor. Aici observăm numai următoarele:

Urcarea continuă a prețurilor trezește și agită spiritul de întreprindere, promovează, mărește pro-

ducțiunea de bunuri, accelerează desfacerea acestora și dă prilej de muncă.

Reducerea continuă a prețurilor dimpotrivă apasă și țin pe loc întreprinderile, îngreuiază și stabilește producțiunea de bunuri, împedecă desfacerea lor și cauzează lipsă de ocupație.

Explicarea e ușoară: Dacă se urcă prețurile, fiecare caută să-și cumpere pe apucate ce are de lipsă, ca să nu fie silit să cumpere mai târziu cu prețuri și mai mari. Comercianții știu că sub durata aceasta pot câștiga mai mult, căci mărfurile înmagazinate le vor putea desface nu numai cu beneficiul obișnuit, ci mai scump. Dacă însă toată lumea cumpără, magazinele se golesc repede și fabricile sunt asaltate de cereri. Astfel se va potentă producția și puterile de muncă vor fi căutate și plățile se vor ridica.

Dacă însă prețurile scad, în acest caz nu va umbla nimeni să-și cumpere azi mai mult decât are neapărat de lipsă, sperând, ba știind sigur că mâne va putea cumpăra de sigur mai ieftin. Comercianții se tem că vor lucra cu perderi, dacă-și vor încărcă magazinele, punându se astfel în pericolul de a vinde sub prețul de cumpărare, astfel ei nu vor adună mărfuri, nu vor prea cumpăra. În felul acesta magazinele fabricanților vor rămâne necercetate și pline, comande noue nu se vor mai face. Vor urmă dimiteri din serviciu, lipsă de ocupații, înglodarea în datorii a întreprinderilor industriale, agricole etc.

Dacă numai în aceste două direcții s'ar manifestă oscilările de prețuri față de vieța economică, astfel mijlocul, prin care s'ar putea susține și învioră producțiunea și în general prosperarea în cele economice, ar fi cât se poate de simplu: Ar fi, adecă, să se îngrijească numai, ca prețul general să fie în continuă urcare. Și nimic mai ușor ca aceasta. Ar

fi de-ajuns ca banii din circulațiune să se înmulțească în continuu și anume, mai simplu prin tipărirea și emiterea de bancnote noi, ca să avem o continuă creștere a prețurilor. Pentru că însă nu se prea poate aplica acest simplicișim mijloc, aceasta o vom arăta în capitolul următor.

6. Contracte de plată, creditori și debitori.

Sunt trei feluri de contracte de plată și anume: Contracte de cumpărare, de datorie și de serviciu (de simbrie).

Contract de cumpărare pentru chestia valutei este de mai puțină importanță. Acesta ar putea fi periclitat prin valută mai ales în cazul, dacă ar fi încheiat între supuși a unor state vecine și în intervalul dela încheierea lui și până la ziua de plată ar obveni schimbări mari, neobișnuite în cursul de devize. Despre aceasta, mai de-aproape a se vedea la capitolul 9.

Contractul de datorie (de împrumut) constă în aceea că debitorul primește dela creditor o anumită sumă de bani resp. o valoare în bani sub următoarele obligaminte:

1. Să plătească numai o anumită sumă de bani ca interese, prin aceea ce datoria însăși nici nu scade și nici nu crește.

2. Să replătească creditorului o sumă de bani în mărimea sumei împrumutate fie în rate anuale fie deodată, la un termen dinainte stabilit.

O formă deosebită a contractelor de datorie este *contractul de asigurare asupra vieții*; aici plata nu se face deodată, ci în rate anuale (premiu) și interesele nu se achită, ci se folosesc parte ca rezervă de pagube și parte pentru micșorarea premiei.

Contractul de simbrie (serviciu) stă în aceea, că muncitorul se obligă să presteze pentru patronul său anumite servicii, pe când acesta își ia îndatorirea să plătească lucrătorului săptămănal, lunar sau anual o simbrie (plată, salar, onorar). Lucrători (muncitori) sunt în înțelesul acesta toți primitorii de simbrie, zilerii ca și funcționarii, directorii de bancă și domnitorii.

Patronul este *debitorul de soldă* (simbrie) iar lucrătorul este *creditorul de soldă* (simbrie). La contractele de datorie avem din contră simplu *debitori și creditori*.

În cele următoare vom arăta în ce fel se falsifică în continuu toate contractele de plată, prin valuta noastră arbitrară de azi. Aici ajunge să constatăm că între împrejurările noastre valutare de azi puterea de cumpărare generală a banilor în continuu oscilează și anume de regulă e în continuă reducere, pe când prețurile (dela 1890 încoace) în continuu cresc. Am avut însă și timpuri când situațiunea generală a prețurilor eră în continuă decreștere, cum s'a întâmplat d. e. după introducerea valutei de aur în Germania (1873—1890). Influența neconținutelor oscilări a prețurilor față cu contractele de plată (relațiuni de conjunctură) e următoarea:

1. *La contractele de cumpărare*. Pentru plăți în lăuntru țării se produc perturbații la contracte de liferare cu termine lungi. Prețurile se urcă, întreprinzătorul în acest caz este păgubit, deoarece el trebuie să cumpere scump materiile brute, fără să poată ridica și prețul fabricatelor sale. Tocmai întors stă lucrul la reducerea prețurilor.

Dacă în interiorul țării se pot încunjură asemenea pagube prin aceea, că nu se încheie contracte de liferări cu termine lungi fără clauzule corăspunsătoare, acest lucru la contracte de cumpărare cu străinătatea este de sigur mult mai greu. Este d. e. starea generală a prețurilor în țară mai urcată decât în străinătate, în acest caz cursul devizelor proprii scade. Importatorul care nu de mult a încheiat un contract de cumpărare în străinătate, este silit să plătească o sumă mai mare de bani în valuta țării sale pentru devizele străine de cari are nevoie. Astfel este păgubit. Exportatorul este din contră în aceeaș măsură favorizat pentru că el devizele străine le poate vinde mai scump.

Tocmai contrarul se întâmplă când contractele de cumpărare se încheie în valuta țării sau când situațiunea generală a prețurilor este mai urcată în străinătate decât în țara proprie. Despre aceasta mai mult în capitolul 9.

2. *Contractul de datorie*. Economul de pământ întreprinzătorul sau comerciantul pentru instalarea sa sau pentru lărgirea întreprinderii sale de regulă are lipsă și de capital străin. În acest scop el este silit să împrumute bani fie aceasta în formă de ipotecă pe pământ sau pe case, fie prin întovărășirea în comandită ca un capitalist etc.

Dacă pe durata contractului de datorie prețurile se urcă, în acest caz cresc venitele economului, întreprinzătorului și ale comerciantului. Plătirea intereselor și a capitalului devine pentru debitori din an în an mai ușoară și anume cu atât mai ușoară cu cât se urcă prețurile.

Întors stă lucrul pentru creditor: cu cât se urcă prețurile cu atât mai puțin poate cumpără el cu banii ce-i primește din împrumutul dat.

Cu suma intereselor pe care le primește anual, își poate acoperi tot mai greu trebuințele traiului de toate zilele. Iar cu suma pretensiunei care i se plătește la scadență, poate cumpără la data aceea cu mult mai puțin, decât ar fi putut cumpără la încheierea contractului, întocmai cum i-a umblat păpușarului din capitolul 3 cu economiile sale. Astfel ajungem la următoarea concluziune:

Urcarea prețurilor înseamnă scăderea puterii de cumpărare a banilor, și aceea favorizează pe debitori și păgubește pe creditori. (Va urmă).

¹ E adevărat că dănsul nu păgubește prea mult, deoarece în urma urcării prețurilor, în interiorul țării, marfa cumpărată o poate desface foarte favorabil.

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25 modificată,

a Comandamentului trupelor din Transilvania.

Vor fi considerați ca infractari: acei cari fără rea credință prin localuri publice gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica, colportă, comentă în orice chip știri fie adevărate fie imagineare sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare sau orice chestiuni privitoare la armata română, 2 Aceasta infrațiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei. Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona sau tradă, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare pe timp de războiu.

CRONICĂ.

Bancnote falsificate. S'au aflat în circulație bancnote falsificate à K 1— și K 2—. Falsificatele sunt bine reușite. Numerii însă sunt mai mici decât la bancnotele veritabile. Seria are în locul cifrei celei mai înalte un 7, pe când la bancnotele veritabile este, fără excepțiune 1.

Școala comercială superioară de stat din Brașov. La 1 Octombrie a. c. se deschide în Brașov școala comercială superioară de stat în edificiul din Bulevardul Regele Ferdinand situat lângă palatul de justiție.

Inscrierile se fac la direcțiune în localul școlii începând din 16 Septembrie a. c. zilnic între orele 10—12 a. m.

Toți elevii vor prezenta la subscriere: Certificat școlar de pe clasă precedentă, act de naștere și atestat de revaccinare.

**„RIUREANA”,
instituit de credit și econ. soc. pe acții în Gurghiu.**

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii «RIUREANA», societate pe acții în Gurghiu în sensul §-lui 18 din statute, sunt invitați la

Adunarea generală extraordinară,

care se va ține în 18 Octombrie a. c., la orele 3 p. m., în localul institutului cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Raportul consiliului de administrație cu privire la urcarea capitalului social.
2. Fuzionarea societății cu «Cerbul», bancă populară în Reghin, eventual disolvarea și lichidarea ei.

Domnii acționari, cari ar dori să participe la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați ca conform §-lui 21 din statute, să și depună cu două zile înainte de ținerea adunării acțiunile, cât și plenipotențele la cassa institutului.

Gurghiu, 14 Septembrie 1919.

Direcțiunea.

**„CORVINEANA”,
instituit de credit și economii, soc. pe acții în Hunedoara.**

Convocare.

În baza §-lui 19 din statute domnii acționari ai institutului de credit și economii «CORVINEANA», societate pe acții în Hunedoara, sunt convocați la

Adunarea generală extraordinară,

care se va ține în localul institutului din Hunedoara în 5 Octombrie n. 1919 la orele 2 p. m., cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Alegerea președintelui conform §-lui 23 din statute.
2. Înmulțirea capitalului social.
3. Eventuale propuneri ivite în cadrul §-lui 28 din statute.

Acționarii, cari doresc a lua parte la adunarea generală sunt rugați a-și depune în înțelesul §-lui 20 din statute la cassa institutului acțiunile, eventual documentele de plenipotență cel mult până la 4 Octombrie n. 1919 la orele 12 a. m. Se atrage atențiunea dlor acționari asupra §-lui 27 din statute în sensul căruia pentru a se putea decide înmulțirea capitalului social, se cere ca în adunarea generală să fie reprezentate cel puțin $\frac{1}{3}$ parte a acțiunilor emise și ca concluzile să fie aduse cu majoritate de cel puțin două terțialități ($\frac{2}{3}$) ale voturilor.

Hunedoara, la 13 Septembrie 1919.

Direcțiunea.

La „Albina” instituit de credit și de economii în Sibiu află aplicare imediată

Mai multe puteri de lucru auxiliare.

== Pot fi și femei. ==

Se preferă cei sau, cele ce au deja praxă de birou. Plata după învoială.

Ofertele să se înainteze Direcțiunii «Albinei» în Sibiu.

„Banca Centrală pentru Industrie și Comerț“ soc. pe acții cu sediul în Sibiu
Caută funcționari

cu praxă și referințe bune. Petenții să-și în-

inteze cererile **personal**, până în 7 Octombrie a. c. împreună cu certificatele de serviciu, indicând plata la care reflectează.

1—2

Direcțiunea.

Banca Națională a României.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1918		1919				
4/17 August		9 August	16 August			
A C T I V						
785.533,099	315.154,980 178.575,450	aur dep. (mon. și lingouri) { 315.154,980 178.575,450 aur (lingouri) ———— 1.026,005 aur (monete) ———— 7,144 disp. și trate consid. ca aur 610.429,780	1.095.193,359 19,744 143.281,683 106.783,485 63.973,523 8.042,556 1.591.788,499 1.269.689,019 16.746,657 11.997,418 32.645,277 3.813,181 6.770,052 1.148,676 1.981,681 158.623,029 38.299,235 61.764,408 4.612.733,482	1.105.193,359 216,857 124.614,444 104.260,546 69.668,877 8.042,556 1.591.777,885 1.319.720,939 17.794,414 11.997,418 32.645,277 3.813,181 6.770,052 1.148,956 2.461,190 148.109,197 38.773,954 63.741,184 4.650.750,286		
165,726	6,389				stoc metalic {	1)
113.308,577	291.796,280					
41.456,245	Imprumul Statului de 15 milioane fără dobândă (1901)				1)	
8.042,556	Imprumul în cnt.-c. pe bonuri de tezaur aur (1914—1918)	1)				
1.347.806,866	Impr. în Cont-Curent pe bonuri de tezaur aur fără dobândă (1919)		1)			
8.886,807	Casele de imprumut pe gaj agricultorilor și industriașilor	1)				
11.997,418	Efectele capitalului social		1)			
32.645,277	Efectele fondului de rezervă	1)				
3.813,181	Efectele fondului amort. imobil., mobil. și mașinilor de imprim		1)			
6.726,337	Imobile	1)				
1.110,957	Mobilier și mașini de imprimerie		1)			
244,886	Cheltuieli de administrațiune	1)				
438.326,848	Conturi curente		1)			
31.450,587	Conturi de valori	1)				
97.134,056	Conturi diverse		1)			
2.928.649,423						
P A S I V						
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000			
49.318,598	Fond de rezervă	52.491,384	52.491,384			
7.189,190	Fondul amort. imobil., mobil. și mașinilor de imprimerie	7.712,574	7.712,574			
2.280.585,575	Bilete de bancă în circulațiune	3.278.438,015	3.309.183,342			
9.609,347	Profit și pierdere	8.184,893	8.184,893			
215,045	Dobânzi și beneficii diverse	1.569,399	1.768,835			
201.984,730	Conturi curente și recepise la vedere	884.986,503	881.395,198			
367.746,938	Conturi diverse	367.350,714	378.014,060			
2.928.649,423		4.612.733,482	4.650.750,286			
Efecte și alte valori de restituit						
2.052.978,990	14/27 August 1918	26 August 1919	3.613.447,788 124.343,384 3.737.791,173			
	208.236,158	Efecte și alte valori în păstrare		200.346,300		
	1.600.000,000	Bon. de tez. aur în gaj pentru Impr. Stat.		3.100.000,000		
	244.742,832	Efecte în gaj și în păstrare provizorie		313.681,354		
2.052.978,990	Conturi de ordine		125.248,024 3.739.375,678			

Taxa: Seont 5%, Dobânda 6%.

1) Totalurile generale din această situațiune au fost reduse cu valoarea efectelor și a altor valori primite fie în garanție pentru diverse imprumuturi, fie în păstrare provizorie și cari au fost trecute separat.